

Soudní poplatek

Za odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé, je-li předmětem odvolacího řízení náhrada škody způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, se vybere poplatek podle položky 22 bod 1 písm. a/ sazebníku zákona č. 549/1991 ve znění od 30. 9. 2017.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 30 Cdo 4079/2018-413, ze dne 27.11.2018)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně B. A. R. – REPTOFILIA, s. r. o., zastoupené JUDr. T.S., advokátem se sídlem v P., proti žalované České republice – Ministerstvu životního prostředí, se sídlem v P., zastoupené Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, se sídlem v P., o 16 764 300 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 13 C 238/2010, o dovolání žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 6. 2018, č. j. 22 Co 55/2018 - 393, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 14. 3. 2018, č. j. 13 C 238/2010 - 375, bylo zastaveno řízení o odvolání žalobkyně proti rozsudku jmenovaného soudu ze dne 19. 10. 2017, č. j. 13 C 238/2010 - 117, z důvodu nezaplacení soudního poplatku žalobkyní. Odvolání žalobkyně bylo datováno dne 23. 11. 2017, doručeno bylo soudu dne 27. 11. 2017. Žalobkyně byla k uhrazení soudního poplatku vyzvána usnesením uvedeného soudu ze dne 19. 2. 2018, č. j. 13 C 238/2010 - 365, přičemž poplatek byl vyčíslen ve výši 161 445 Kč dle položky 22 bod 1 písm. a/ sazebníku zákona č. [549/1991](#) Sb., o soudních poplatcích, ve znění od 30. 9. 2017 (dále jen „ZSOP“). Žalobkyně soudní poplatek neuhradila, o osvobození od soudních poplatků nežádala, soud proto dle § 9 odst. 1 ZSOP řízení o odvolání žalobkyně zastavil.

2. V záhlaví uvedeném rozhodnutím odvolacího soudu bylo potvrzeno usnesení soudu nalézacího a žádnému z účastníků řízení nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení. Po právní stránce považoval Městský soud v Praze právní posouzení soudu prvního stupně za věcně správné, argumentaci dále rozvedl a zejména konstatoval následující. ZSOP byl s účinností od 30. 9. 2017 novelizován zákonem č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále jen jako „novela ZSOP“), jímž bylo, mimo jiné, zrušeno ustanovení § 11 odst. 1 písm. n/ ZSOP, které před novelou upravovalo osvobození žalob dle zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OdpŠk“), od soudních poplatků. Odvolací soud následně citoval část třetí čl. VI novely ZSOP - přechodná ustanovení - a vyložil, že ve vazbě na § 4 ZSOP jsou jednotlivé fáze řízení (podání žaloby/návrhu, odvolání, dovolání, kasační stížnosti) pro účely ZSOP chápány jako samostatná řízení a z toho důvodu bylo odvolací řízení zahájené žalobkyní doručením odvolání soudu dne 27. 11. 2017 započato až po účinnosti novely ZSOP, na žalobkyni se proto bude vztahovat znění ZSOP od 30. 9. 2017, které již neobsahovalo ustanovení o osvobození agendy žalob dle OdpŠk od soudních poplatků. Odvolací soud

taktéž vyloučil aplikaci § 6a odst. 5 ZSOP (ač jej žalobkyně neuplatnila jako odvolací námitku), neboť žalobkyně „v tomto řízení dosud žádný soudní poplatek nezaplatila.“

II. Dovolání a vyjádření k němu

3. Usnesení odvolacího soudu v celém jeho rozsahu napadla žalobkyně dovoláním, jehož přípustnost spatřuje v tom, že napadené rozhodnutí spočívá na řešení otázky hmotného i procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené judikatury dovolacího soudu, která v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu doposud řešena nebyla nebo je rozhodována rozdílně a má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Jako dovolací důvod dovolatelka uvádí nesprávné právní posouzení věci. Namítá, že řízení je od podání žaloby po jeho pravomocné skončení jedním nedělitelným celkem a tudíž v souvislosti s výše uvedenými přechodnými ustanoveními novely ZSOP platí, že posuzované řízení vedené před Obvodním soudem pro Prahu 10 pod sp. zn. 13 C 238/2010, bylo zahájeno před účinností novely ZSOP (30. 9. 2017), tudíž se na něho má vztahovat znění ZSOP před novelou a tedy i osvobození od soudních poplatků dle § 11 písm. n) ZSOP ve znění do 29. 9. 2017. Žalobkyně uvádí, že její názor o jednotnosti řízení do pravomocného skončení je souladný s judikaturou Nejvyššího soudu, např. rozsudkem ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. 22 Cdo 210/2004, či usnesením ze dne 25. 9. 2014, sp. zn. 33 Cdo 1804/2013. Shodně pak odkazuje např. i na nález Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2012, sp. zn. I. ÚS 3296/12. Žalobkyně dále tvrdí, že se odvolací soud nedostatečně vypořádal s jejími námitkami týkajícími se nerovnosti účastníků řízení (žalovaná je ze zákona od soudních poplatků osvobozena, žalobkyně, resp. jakýkoli žalobce odlišný od státu, nikoli) a že bylo porušeno její právo na spravedlivý proces, neboť odvolací soud přijal ústavně nekonformní výklad ZSOP. Dovolatelka proto navrhuje, aby dovolací soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

4. Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

III. Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (viz čl. II bod 1 zákona č. [296/2017](#) Sb.), dále jen "o. s. ř."

6. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., dovolací soud se proto zabýval jeho přípustností.

7. Dovolání není přípustné v pasážích, v nichž žalobkyně brojí proti způsobu, jakým odvolací soud vypořádal její námitky týkající se tvrzené nerovnosti účastníků řízení v situaci, kdy je jedním z účastníků stát, a namítá-li porušení jejího práva na spravedlivý proces. Dovolatelka nepředkládá žádnou relevantní argumentaci, která by splňovala podmínky vymezení přípustnosti dle §§ 237 a 241a odst. 2 a 3 o. s. ř., pouze polemizuje s právními závěry odvolacího soudu, které jsou svou povahou spíše podpůrné (doplňující) a jejich případná nesprávnost nemůže na výsledku řízení ničeho změnit. Je také nutno konstatovat, že odvolací soud se s odvolací argumentací žalobkyně v uvedených otázkách vypořádal korektně a podrobně osvětlil, z jakého důvodu je nepovažoval za případné. V uvedené části (odstavce 20 – 27 dovolání) bylo tudíž dovolání odmítnuto.

8. Dovolání je však přípustné pro posouzení výkladu přechodných ustanovení novely ZSOP, konkrétně části třetí článku VI, jelikož tato otázka doposud nebyla výslovně v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena.

IV. Důvodnost dovolání

9. Dovolání není důvodné.

10. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací soud však v posuzovaném řízení žádné vady neshledal.

11. Částí třetí článkem V bodem 6. ZSOP byl zrušen § 11 odst. 1 písm. n/, které do 29. 9. 2017 znělo: „Od poplatku se osvobozují řízení ve věcech ... n) náhrady škody nebo jiné újmy způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím, rozhodnutím o vazbě, trestu nebo ochranném opatření nebo nesprávným úředním postupem.“

12. Přejícné ustanovení novely ZSOP obsažené v části třetí článku VI zní následovně: „Na řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použije zákon č. [549/1991](#) Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.“

13. Dle § 4 ZSOP odst. 1 platí, že: „Jde-li o poplatek za řízení, vzniká poplatková povinnost a) podáním žaloby nebo jiného návrhu na zahájení řízení (dále jen "návrh na zahájení řízení"), b) podáním odvolání,..."

14. Dle § 7 odst. 1 ZSOP platí, že: Poplatek, s výjimkou poplatku za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem, je splatný vznikem poplatkové povinnosti.“

15. ZSOP upravuje mechanismus stanovení (vzniku poplatkové povinnosti) a správy poplatků za řízení před soudy České republiky, poplatky za úkony prováděné soudy a zápisy skutečností do veřejných rejstříků provedených notářem (blíže § 1 ZSOP). Při správě placení poplatků se postupuje podle daňového řádu (§ 13 odst. 2 ZSOP).

16. ZSOP rozlišuje dva druhy soudních poplatků - za řízení (§ 4 odst. 1 ZSOP) a poplatky za úkon (§ 4 odst. 2 ZSOP), první jmenované pak lze dále rozlišit za poplatky splatné učiněním úkonu (§ 4 odst. 1 písm. a - d) ZSOP) a ty, jejichž splatnost je vázána na právní moc rozhodnutí (§ 4 odst. 1 písm. e - j) ZSOP).

17. Z jazykového výkladu § 4 odst. 1 ZSOP ve vazbě na § 7 je nutno pro účely ZSOP dovést samostatnou/oddělenou povahu řízení před soudem prvního stupně a před soudem odvolacím, neboť každé z těchto řízení je z pohledu ZSOP zahajováno samostatně učiněním specifického úkonu (typicky) žalobcem [podání návrhu dle písm. a) či podáním odvolání dle písm. b) § 4 odst. 1 ZSOP], tento úkon je plně v dispozici této osoby a právě na doručení tohoto úkonu soudu je vázán vznik poplatkové povinnosti a splatnost poplatku jako takového. Tento názor je dlouhodobě zastáván Nejvyšším soudem i soudy nižších stupňů, nebyl však doposud výslovně, zejména v kontextu novely ZSOP, vyjádřen v rozhodovací praxi dovolacího soudu. Uvedený přístup byl aprobován i kolegiem Nejvyššího soudu dne 15. 11. 2017. Taktéž např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2018, sp. zn. 30 Cdo 2867/2016, které se zabývá otázkou promlčení, resp. prekluze možnosti vyzvat poplatníka k úhradě soudního poplatku, důsledně vychází z premisy oddělení/samostatnosti řízení před soudem prvního stupně a soudem odvolacím pro účely poplatkové povinnosti.

18. Názor kolegia Nejvyššího soudu byl pro veřejnost (mimo jiné) publikován na internetových stránkách Nejvyššího soudu dne 15. 5. 2018, tedy ještě před vydáním dovoláním napadeného rozhodnutí odvolacího soudu, a je přístupný zde:

http://www.nsoud.cz/judikaturans_new/ns_web.nsf/print/Proverejnostamedia~Poskytnuteinformace~Odpoved_na_zadost_o_poskytnuti_informace_ve_smyslu_zakona_c_106_1999_Sb_evidovanou_pod

19. Pokud se žalobkyně dovolává rozhodnutí Nejvyššího soudu, která proklamují řízení až do právní moci rozhodnutí odvolacího soudu za nedělitelný celek, je nutno konstatovat, že citovaná rozhodnutí nejsou pro projednávanou problematiku přílehlavá (jak již osvětlil odvolací soud, kde žalobkyně uplatnila téměř totožnou argumentaci) a týkají se jiných otázek procesního práva. Nejvyšší soud k tomu dodává, že zásada jednotnosti občanskoprávního řízení se při výkladu poplatkových otázek neuplatní, když úprava poplatkové povinnosti je pro svou povahu relativně autonomní a samostatná, když v ní zákonodárce promítá i jiné regulační a fiskální zájmy nežli ty, které se vztahují ke smyslu procesního práva.

20. Žalobkyně se taktéž mylí, pokud ze znění důvodové zprávy k novele ZSOP dovozuje, že zákonodárce vnímal řízení před soudem prvního a druhého stupně jako jeden celek. Z pasáže, aby se „dosavadní, i když nesplatné poplatky za řízení, vybíraly podle dosavadního zákona...“, naopak vyplývá, že, aby se na poplatkovou povinnost vztahovalo znění ZSOP před novelou, je nutno, aby do 29. 9. 2017 (včetně) poplatková povinnost vznikla (existovala), tedy byl soudu doručen určitý úkon (v daném případě odvolání), avšak doposud nebyl poplatek splatný, což na situaci žalobkyně není aplikovatelné.

21. Nejvyšší soud proto ve shodě s odvolacím soudem uzavírá, že za odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé, je-li předmětem odvolacího řízení náhrada škody způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, se vybere poplatek podle položky 22 bod 1 písm. a/ sazebníku zákona č. 549/1991 ve znění od 30. 9. 2017.

22. Pro úplnost Nejvyšší soud odkazuje na usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 5. 2018, sp. zn. IV. ÚS 1352/18, které se projednávanou novelou ZSOP zabývalo. Ústavní stížnost, jejíž součástí byl návrh na zrušení části třetí, článku V, bodu 6, kterým bylo vypuštěno osvobození žalob dle OdpŠk od soudních poplatků ze ZSOP (původní § 11 odst. 1 písm. n/), byla odmítnuta pro zjevnou neopodstatněnost.

23. Právní posouzení provedené odvolacím soudem je s ohledem na shora uvedené správné. Nejvyšší soud proto shledal dovolání nedůvodným a podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. dovolání zamítl.

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělků \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)